

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ

Dersin verildiği Fakülte:	Eğitim Bilimleri Fakültesi, Mühendislik Fakültesi
Bölüm:	Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Kimya Mühendisliği
Öğretim Üyesi:	Doç.Dr. Şakir ÇINKIR
İletişim:	scinkir@gmail.com

9. HAFTA: GÜDÜLENME

İÇERİK

- 1. Örgüt ve Amaçları**
- 2. GÜdüleme-Motivasyon Nedir**
- 3. Motivasyon Kıırma Teknikleri**
- 4. GÜdüleme Süreci**
- 5. Temel GÜdüleme Kuramları**
- 6. Çağdaş GÜdüleme Kuramları**

SORULAR

Motivasyon nedir?

İşgörenleri motive etmek neden önemlidir?

Motivasyon kuramları nelerdir?

Motivasyon ve iş doyumunu arasındaki ilişki nasıldır?

Ödül ve motivasyon arasındaki ilişki nasıldır?

Güdüleme Nedir?

Çaba

Amaç ya da yoğunluk ölçütü.

Amaçlar

Çaba örgütsel amaçlara yönlendirilmeli ve bu amaçlarla örtüşmelidir.

Gereksinimler

Güdüleme gereksinim giderici bir yöntemdir.

Gereksinim

Kesin sonuçların cazip görünmesini sağlayan içsel durumlar

- Doyurulmamış gereksinimler eylemleri kışkırtan gerilim yaratır.
- Eylemler araştırma davranışlarına neden olurlar

GÜDÜLEME

Bir İşgörenin
bir işgünü içerisinde
istenen sayı ve nitelikte
üreteceği ürün miktarı

Fazladan ürün
İstiyorsak

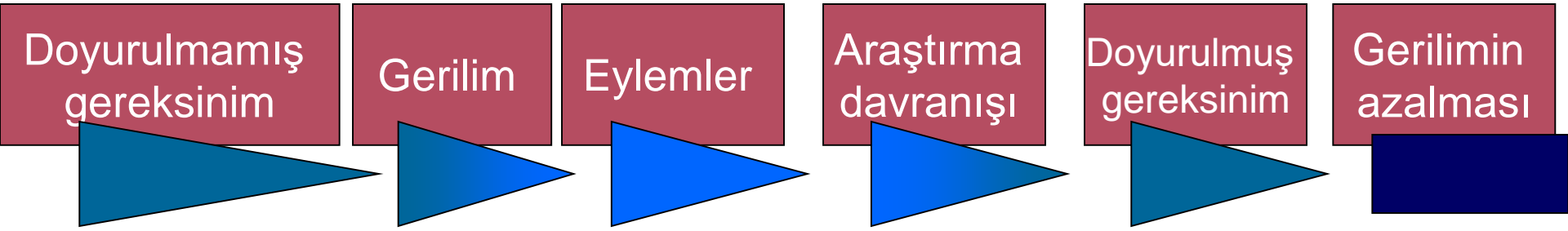
Motivasyon

Özendirme

Bir İşgörenin
bir işgünü içerisinde
Ürettiği ürün miktarı

İşgörenin Üretmesi
Gerekten ürün miktarı

Güdüleme Süreci

TEMEL GÜDÜLEME KURAMLARI

1. İhtiyaçların Hiyerarşisi
2. X ve Y Kuramı
3. İki Etmenli Faktör Kuramı

1. İhtiyaçların Hiyerarşisi (Maslow)

Birincil (Düşük) düzeyde gereksinimler

1 Fiziolojik

Yiyecek, içecek, barınma, cinsel doyum

2 Güvenlik

Fiziksel ve duygusal tehlikelerden korunmak

İkincil (Yüksek) düzeyde gereksinimler

3 Sosyal

Sevgi, bağlılık, ait olma, benimsenme

4 Saygı

Öz saygı, özerklik gibi **içsel** etmenler,
Statü, tanınma, özen gibi **dışsal** etmenler,

5 Kendini gerçekleştirme

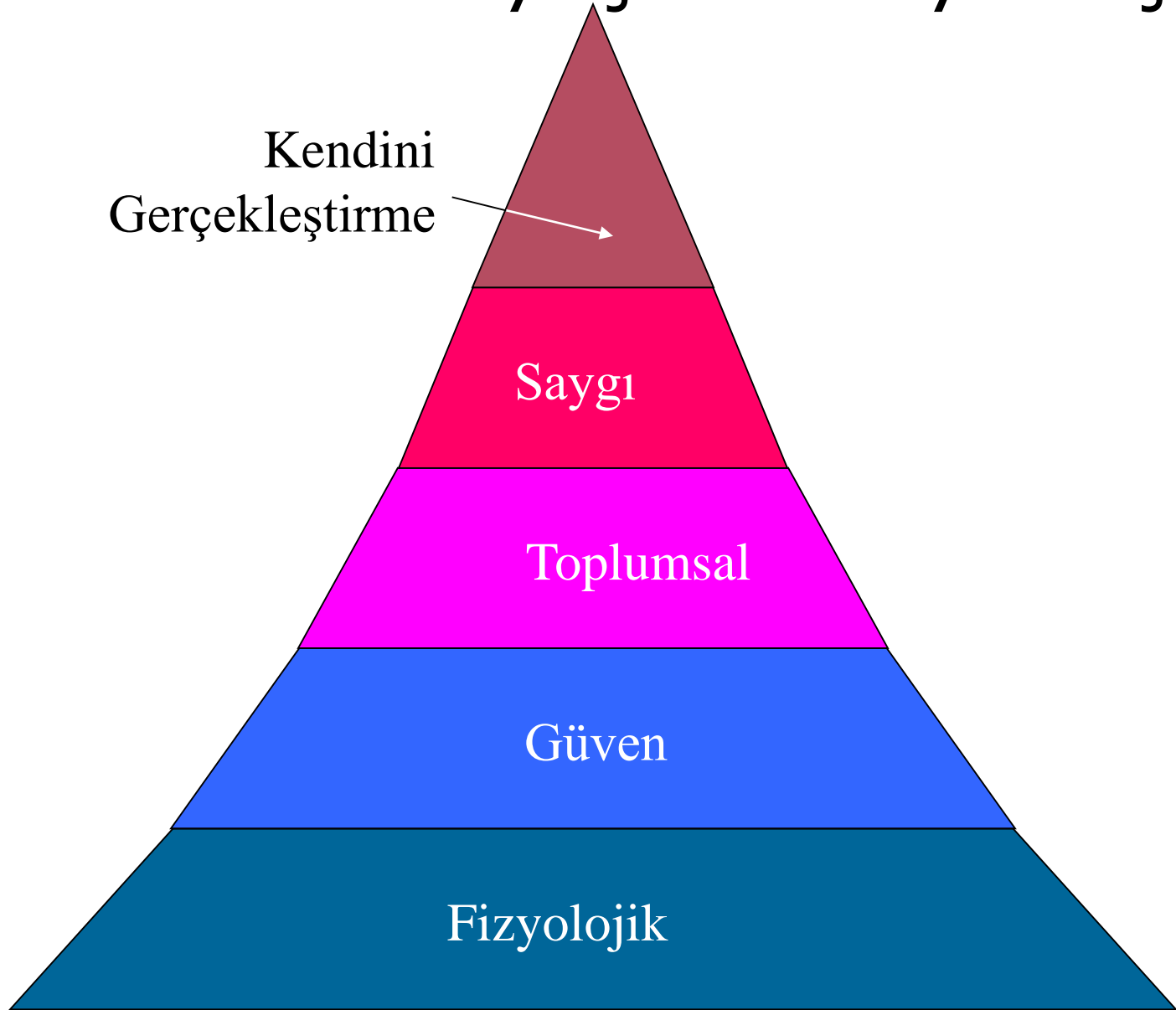
Bireyin kendini gerçekleştirmesi, potansiyeline ulaşması

Maslow'un İhtiyaçların Hiyerarşisi Kuramı (devamı)

- Bir üst düzeydeki gereksinimin ortaya çıkması için bir önceki düzeyde bulunan gereksinimlerin doyurulması gerekir.
  - Bir gereksinim tamamen karşılandığında artık daha fazla bir davranışı motive etmez.
- Kuram geniş alanda kabul görmüştür.
- Çok az araştırma kuramın geçerliliğini desteklemektedir.

Maslow'un İhtiyaçların Hiyerarşisi

GEREKİNİMLER

MASLOW'UN GEREKİNİMLER HİYERARŞİSİ

Kendini gerçekleştirme

Kişinin yaratıcı yeteneklerini kullanabilmesi

Saygınlık

Başarı, tanınma ve statü sahibi olma

Sosyal

Sevme, sevilme, ait olma, kimlik duygusu, kabul görme

Güvenlik

Tehlikelerden korunma, korku duymama, güvenlik içinde olma

Fizyolojik

Yaşam gereksinimleri, hava su, yemek, cinsellik

GEREKİNİMLERİN ÖRGÜTÇE KARŞILANMASI

Kendini gerçekleştirme

Yaratıcılık gerektiren işler, gelişme ve yükselme

Saygınlık

Statü, sorumluluk, takdir etme, statüye uygun maaş

Sosyal

Arkadaşça ilişkiler, sosyal etkinlikler, parti, piknik, sportif etkinlikler

Güvenlik

Sigorta, emeklilik, iş güvencesi, sağlıklı iş ortamı, iyi önderlik

Fizyolojik

Ücret, yan ödeme, iyi çalışma koşulları

Motivasyon Kıрма Teknikleri

1. Çok acil" diyerek bir konuda elemanınızı gece gündüz çalıştırın, işi teslim alınca da "sonra bakarım" diye bir kenara koyun
2. Bütün gün boyunca yanına hiç uğramadığınız çalışanınızı mesai saatinin bitişine tam 10 dakika kala çok da acil olmayan bir konuda toplantıya çağırın
3. Çalışanlarının özel günlerini bilmeyin, tesadüfen öğrenirseniz de ilgi göstermeyin.
4. Olumlu ya da olumsuz hiç geri bildirimde bulunmayın
5. Başkalarının yanında eleştirin
6. Dinler gibi yaparken, çalışanınızın 5 dakika önce anlattığı şeyi sorun
7. Çalışanın uzun saatler vererek tamamladığı bir işin altına sadece kendi imzanızı koyun

Motivasyon Kıırma Teknikleri (devamı)

8. Ne beklediğinizi söylemeden, görev tanımını vermeden performansını eleştirin
9. Onların fikirlerini kendi fikirlerinizmiş gibi anlatın
10. Gülmeyin, selamlamayın.
11. Sadece bireysel başarıyı ödüllendirin, sonra da takım çalışması bekleyin
12. Her konuda fikirlerini sorun ama hiç uygulamayın
13. Onlara güvenmeyin, gizlice izleyin
14. Asla affetmeyin. Hata yapanları hemen cezalandırın
15. Bildiklerinizi öğretmeyin, bilgi gizleyin.

X Kuramı (McGregor)

İşgörenlerin;

- Hırslarının az oluşunu,
- İşini sevmediklerini,
- sorumluluktan kaçtıklarını ve
- yakından kontrol edilmeleri gerektiğini varsayar.

Alt düzey gereksinimlerin üstün olduğunu varsayar.

McGregor'un Y Kuramı

İşgörenlerin;

- Kendilerini yönetebildiklerini,
- Sorumluluk kabul ettiklerini
- Araştırdıklarını,
- Çalışmanın doğal bir aktivite olduğunu kabul ettiklerini varsayar.

Yüksek düzey gereksinimlerin üstün olduğunu varsayar.

Herzberg' in Güdüleme-Hijyen Kuramı

1. İçsel zellikler genellikle iř memnuniyetiyle bağlantılıdır.
2. **Güdüleyici** faktörler iřgörenlere enerji verir.
3. Dışsal zellikler genellikle iř memnuniyetsizliğiyle bağlantılıdır.

Hijyen faktörü işgörenleri gdlemez.

- Memnuniyet ve memnuniyetsizlik için çift taraflı süreklilik önerilmiřtir.

Modern Güdüleme Kuramları

1. Üç İhtiyaç-Gereksinim Kuramı
(McClelland)
2. Amaç Kuramı
3. Pekiřtirme Kuramı
4. Eřitlik Kuramı
5. Beklenti Kuramı

Üç İhtiyaç-Gereksinim Kuramı (McClelland)

- 1. Başarı gereksinimi (nAch)**
- 2. Güç Gereksinimi (nPow)**
- 3. Bağlanma Gereksinimi (nAff)**

İşgörendenlerin Motivasyonunun Düşme Nedenleri

İçsel motivasyonu kaybetmenin temelinde üç nedeni vardır:

1. Kendine güven eksikliği
2. Odaklanma eksikliği
3. Planlama eksikliği